

Cuprins

<i>Vesela Anglie</i>	7
<i>Anglia profundă</i>	163
<i>Vechea Anglie</i>	345

Jonathan Coe

Middle England

Traducere din limba engleză
și note de Radu Paraschivescu

Cu acest gând – și asigurându-se că librăreasa nu se uita –, duse ambele exemplare în mijlocul librăriei și le așeză pe masa principală, peste un teanc de cărți despre bonsai. Efectul se dovedi aproape imediat. Retrăgându-se la margine și prefăcându-se absorbit de o biografie a lui Winston Churchill, trebui să aștepte doar câteva minute înainte ca trei cititori, unul după altul, să se apropie de masă, să pună mâna pe carte, să-i citească textul de copertă și s-o răsfoiască. Ce-i drept, n-o cumpără nimeni, dar era clar că-i sporise semnificativ șansele. Mulțumit, se duse să-și găsească tatăl în restaurant.

Îl adusese la centrul horticol de câteva ori în ultimele două luni. La început fusese un gest de disperare – epuizaseră de mult locurile din apropiere de Rednal unde puteau merge –, dar lui Colin păruse să-i placă excursia, așa că devenise repede un obicei. Însă nici măcar așa Benjamin nu putea spune că-i plăceau aceste vizite. Fiecare minut în compania tatălui său era greu de dus în zilele astea: era mai moșcâit ca niciodată, mai posomorât în legătură cu orice, mai cinic, indiferent de temă. Altfel spus, compania lui era oricum, numai scânteietoare nu; așa că Benjamin se miră de-a dreptul când se îndreptă spre restaurant și își găsi tatăl stând, dar nu singur și aplecat deasupra unei plăcinte cu rinichi, ci bucurându-se de o conversație relativ însuflețită – și chiar gustând o glumă – cu cineva pe care nu-l recunoscuse la început: un personaj corpulent, îmbrăcat cu un costum de tweed după moda anilor 1930, cu un ceas de buzunar cu lanțșor de aur și cu o minge roșie de ping-pong pe masă, lângă el, așezată pe o tichie răsturnată, țipătoare și multicoloră. Avea țacâlie și o figură rumenă și jovială, iar când Benjamin se apropie, sări în picioare, îi luă mâna, i-o strânse viguros și spuse:

— Ben! Ce mult mă bucur că te văd, frate!

El nu putu decât să-l privească nedumerit.

— Nu-mi spune că nu-ți aduci aminte de mine! Hai, Ben, nu-mi frânge inima!

— Sigur. Ești... ezită, iar apoi rosti singurul lucru de care putea fi sigur... Baronul Mintos? Animatorul pentru copii?

— Și? Și?

Benjamin habar n-avea. Tatăl lui îl privi cu un amestec de încântare și superioritate. Nu i se întâmpla foarte des să fie cu un pas înaintea fiului.

— M-am prins imediat cine e. Nu-l recunoști? E Charlie! Charlie Chappell!

Încet, pe chipul lui Benjamin se ivi recunoașterea. Cu toate acestea, simți că putea fi iertat că nu-l recunoscuse pe Charlie Chappell, pe care nu-l mai văzuse (și la care nu prea se mai gândise) de peste patruzeci de ani. Charlie fusese cândva vecinul de alături. Și unul dintre cei mai buni prieteni ai lui. Stătuseră unul lângă altul în prima lor zi de școală, când aveau cinci ani¹. Se jucaseră împreună pe terenul școlii, fiecare fusese adeseori la celălalt acasă, împărțiseră dulciuri, făcuseră schimb de batoane de ciocolată, citiseră împreună primele (și, în cazul lui Benjamin, singurele) reviste porno. Iar pe urmă, la unsprezece ani – din motive care nu-i erau clare nici măcar acum –, părinții lui Benjamin îl făcuseră să dea examen la Liceul King William, unde și intrase. Charlie continuase prin sistemul de stat, ajunsese la un gimnaziu obișnuit, iar între ei doi se căscase o prăpastie. Nu neapărat educațională sau universitară, ci socială. Benjamin se mutase la o școală unde profesorii purtau robă la ore; unde nici măcar nu li se spunea „profesori“, ci „magiștri“; unde nu numai că exista un „imn al școlii“, dar era cântat în latină; unde exista un singur elev de culoare în tot anul – Steve Richards, căruia ceilalți băieți îi spuneau „Rastus“. Benjamin și Charlie nu se îndepărtaseră unul de altul din proprie inițiativă, ci fuseseră măturați imediat de curenți rapizi, puternici și opuși. Nu se mai vizitaseră unul pe celălalt. Conversațiile dintre ei deveniseră forțate și stânjenitoare. Și, în orice caz, după un an sau doi, pentru ca despărțirea să devină irevocabilă, familia Chappell se mutase în casă nouă în Northfield, la zece minute de mers cu mașina. Și cu asta, basta. Benjamin și Charlie nu se mai văzuseră și nu mai vorbiseră niciodată.

1. O *primary school* din Anglia are elevi cu vârste cuprinse între patru și unsprezece ani.

Dar asta se întâmplase demult, în trecutul îndepărtat. Pe fața lui Charlie se citi doar încântare când dădu peste fostul lui prieten.

— Bag mâna-n foc că te-am văzut aici acum câțiva ani, spuse el. Eram în plin număr. Am încercat să-ți prind privirea.

— Da, eu eram, zise Benjamin. Ai avut și azi un număr?

— Adineauri am terminat, răspunse Charlie. Public dat naibii, nu glumă.

— Și cum de-ai...?

Benjamin nu știu cum să-și termine întrebarea.

— ...ajuns să-ți câștigi pâinea așa? continuă Charlie. Poveste lungă. Să spunem doar că n-am mai fost sunat de cei de la RSC¹. Și tu? Tatăl tău zicea că te-ai pensionat deja.

— Nu m-am pensionat, replică Benjamin indignat. În primul rând că am grijă de tine (își privi tatăl). Fac muncă voluntară trei dimineți pe săptămână la spitalul din Shrewsbury, în magazinul pentru donații. Și m-am apucat de scris. De fapt, tocmai mi-a apărut primul roman.

— De ce nu mă mir? făcu Charlie. Întotdeauna, intelectualul familiei. Întotdeauna, geniul creator. De unde pot să iau un exemplar?

— Chiar de-aici. Au două în librărie.

— Splendid! Tocmai te-ai învățat de-o vânzare.

Charlie nu se grăbea să plece. Avea o petrecere pentru copii la patru după-amiaza și nimic până atunci, așa că între timp se bucura de acest prânz prelungit cu Benjamin și Colin. După aceea Colin anunță că voia să meargă la magazinul cu animale de companie: îi plăcea să se uite la crapul chinezesc și la peștii tropicali – uneori îi privea minute în șir, fascinat de gurile lor lăsate și de ochii lor melancolici, de parc-ar fi încercat să le înțeleagă visele și să le sondeze memoria. Îi dădu întâlnire lui Benjamin la mașină. Așa că Benjamin și Charlie porniră spre librărie, trecând în drum pe la intrarea de la teatrul copiilor.

— Uite cine-i pe scenă! spuse Charlie mohorât, dând din cap spre ușa deschisă.

1. Royal Shakespeare Company.

Benjamin privi înăuntru și văzu că personajul care-i distra pe copii purta un halat alb, de medic, cizme lungi, o mustață falsă și o cască de piele cum aveau piloții din Al Doilea Război Mondial. Și-l aminti de data trecută; își aminti îmbufnarea de după ce coborâse de pe scenă și ostilitatea fățișă la adresa lui Charlie. Ce se întâmplase între cei doi? Chiar acum văzu cum Charlie îi interceptează privirea Doctorului Temerar și mârâie spre el; celălalt clown îl depistă imediat și-i răspunse la fel, fără să iasă din pielea personajului. În clipa aceea ura și dușmănia trepidantă se simțiră în aer, deși Charlie se însenină atât de repede pe când își continuau drumul, recăpătându-și buna dispoziție de adineauri ca și cum nu s-ar fi petrecut nimic, încât Benjamin simți că nu mai era cazul să aducă vorba sau să întrebe ce se întâmplă.

În librărie Charlie puse mâna pe cele două exemplare din *Un trandafir fără spini* de pe masa din mijloc, citi recomandarea de pe copertă, îl felicită pe Benjamin pentru grafică și spuse:

— Bun, le iau pe-amândouă.

Benjamin se duse cu el la casă, să-și poată savura momentul de triumf. Librăreasa, poate mai puțin impresionată decât se aștepta el, sună pe cineva de la vânzări cu o indiferență mecanică.

— Să știți că el e autorul, spuse Charlie. Ar trebui să faceți un pic de tam-tam. E o vedetă locală.

— Vin mulți autori aici, răspunse ea.

— Mă rog.

Charlie se uită la Benjamin și se strâmbă.

— Vrei să-mi dai autograf pe ambele exemplare, Ben, acum, că le-am plătit?

— Sigur.

Benjamin puse cărțile pe tejghea și își scoase pixul.

— Amândouă sunt pentru tine?

— Prima e pentru mine. A doua e pentru „Aneeqa”, te rog.

— Vreun mesaj anume?

— N-aș spune.

Se gândi puțin.

— Pe exemplarul ei ai putea să scrii „Succes la studii”.

— „Succes la studii”, repetă Benjamin în timp ce scria cuvintele și-i dădu exemplarele cu mândrie.

Erau primele pe care le semnase, în afară de unul pentru Phil, unul pentru Lois, unul pentru tatăl lui și unul pentru Sophie. Se întoarse spre librăreasă și-i spuse:

— Acum o să trebuiască să mai comandați.

— Stați liniștit, zise ea. Mai avem vreo patruzeci în depozit.

— Aha. Vreți să le semnez și pe alea?

— Prefer să nu. Ne e destul de greu să le vindem și-așa. Dacă le semnați, nu mai putem să facem retur. Se consideră stoc deteriorat.

Benjamin nu știa câte descurajări mai putea să înghită de la femeia asta.

— N-ați vândut *nici un* exemplar pân-acum? întrebă el.

— Am vândut două-trei, spuse librăreasa, dar clienții le-au adus înapoi.

— Le-au adus înapoi? De ce?

— Bănuiesc că din cauza titlului. Au crezut că e despre creșterea trandafirilor. Știți, lumea pentru așa ceva intră aici. Nu prea vindem literatură.

Era timpul să se ducă la mașină după Colin. Benjamin nu se putu abține să mediteze asupra fragilelor perspective comerciale ale cărții sale pe când își croiau drum prin secțiunea mobilierului de grădină, dar până la urmă se trezi la realitate și își aduse aminte să-l întrebe pe Charlie:

— Cine e Aneeqa?

— Ca tot ce se mi se-ntâmplă în viață, și aici e-o poveste lungă, răspunse el. Putem să mai luăm prânzul și altă dată? Chiar mi-ar plăcea să refacem lucrurile cum se cade.

— Absolut. Hai s-o facem.

— Oricum, zise Charlie când părăseau vasta incintă de la Woodlands și-i străbăteau parcare la fel de vastă, ca să-ți dau versiunea scurtă – îi sunt un fel de tată vitreg. Maică-sa a divorțat – acasă sunt doar ele două – și – adică nu sunt însurat cu maică-sa sau mai știu eu ce, dar petrec mult timp la ele acasă și bănuiesc c-am devenit un fel de tată-surogat. Cel puțin, asta

mi-ar plăcea să fiu... E complicat. E cam încurcată treaba, drept să-ți spun, Ben. Mi-ar prinde bine să stăm de vorbă cândva despre asta. Nu știu câți alții ar înțelege... inima omului, cu toate misterele ei.

Pe Benjamin îl măguli complimentul și chiar îl surprinse să-l audă pe Charlie folosind asemenea cuvinte, care păreau să trimită la resurse nebănuite de sensibilitate și tandrețe.

— Asta habar n-am, spuse el, adunându-și curaj să-i facă o confidență. Când o să-mi citești cartea, o să-nțelegi că, emoțional, am avut multe greutăți în viață și...

— Ah, futu-te-n cur! urlă Charlie deodată. Să te fut, în pizda mă-tii de găozar labagiu!

Benjamin se opri și-l privi buimac. Ajunseseră la mașina lui Charlie, un Nissan Micra vechi, dar bine îngrijit și strălucitor, iar el se uita furios și disperat la vopseaua de pe portiera șoferului. O zgârietură lungă și adâncă fusese făcută cu o monedă sau cu altceva și se întindea de la faruri la stopuri.

— *El* a făcut-o, zise Charlie, șuierând cuvintele. *El* a făcut-o, căcănarul! Îl omor, jur. Îi crăp capul și-i iau fățul la cuțit, futu-i.

Se întoarse și se pregăti să se ducă înapoi în centrul horticol. Benjamin îi puse o mână pe umăr să-l oprească:

— Charlie, nu face tâmpenii! Habar n-am ce e între voi, dar... violența nu-i o soluție. Nu e niciodată o soluție.

Iar apoi, mai mult ca să-i distragă atenția decât din alt motiv, adăugă:

— Și când ziceai că vrei să luăm prânzul ăla?

Charlie ezită o clipă, răsufând din greu și încă pe punctul de-a cădea pradă furiei. Pe urmă spuse „Da, ai dreptate”, își scoase telefonul să se uite în calendar și momentul de criză trecu.